

CHOV PSA – VECNÉ A PRÁVNE ZÁKLADY STAROSTLIVOSTI

V súvislosti s chovom psov chceme poskytnúť niekoľko základných informácií, ktorých poznanie vám pomôže predísť možným spoločenským, zdravotným, chovateľským a najmä právnym komplikáciám i sankciám, vyplývajúcich z nesprávneho chovu psa.

Spoločnosť v otázkach chovu spoločenských zvierat zaznamenala za posledné dve desaťročia výrazný právny posun, ktorého cieľom je predchádzať škodám na zdraví a majetku či ohrozovaniu verejnosti. Zároveň chce predchádzať utrpeniu zvierat a postupne zvyšovať kvalitu chovu zvierat odstraňovaním pretrvávajúcich tradičných, avšak nesprávnych, nevhodných, až škodlivých schém starostlivosti o nich. Záleží len na vás, ako sa ku uvedeným informáciám postavíte, či si ich osvojíte a začnete sa nimi hneď od zajtra riadiť.

V dnešnej dobe už platí legislatíva, ktorá stanovuje pre chovateľa pomerne náročné kritériá. Zohľadňuje všetky základné prirodzené potreby psov v záujme ich plnohodnotného prežívania a zároveň nastoľuje také požiadavky na chovateľov psov, aby jeho chovom neohrozovali a neobmedzovali ostatnú verejnosť.

Stratil sa vám pes?

V prípade, že sa vám stratil pes počas vychádzky alebo zistíte, že ušiel z miesta držania, dvora, objektu, nečakajte, že sa vám sám vráti, ale po zistení straty okamžite o tom upovedomte vašu mestskú alebo obecnú políciu, ak vlastnú políciu nemáte, volajte alebo priamo oznámte stratu psa v čo najskoršom možnom čase na obecnom úrade s výzvou, aby obecným rozhlasom vyhlásili stratu psa, spolu s jeho opisom. Sami psíka aktívne hľadajte, požiadajte spoluobčanov alebo najlepšie poštovú doručovateľku, aby vám v prípade, že psíkavidia túlať sa v obci, zavolali na váš telefón, ktorého číslo im poskytnete. Vylepovanie plagátikov na verejných a navštevovaných miestach v obci, informujúcich verejnosť o strate psa, je metóda účinná, no nie v každej obci povolená. Informujte sa o tejto skutočnosti na obecnom úrade – v prípade nálezu vášho psíka nezabudnite vylepené plagátky dodatočne odstrániť.

V prípade, že stratu nenahlásite a rozhodnete sa pasívne čakať na návrat psa, pričom ho však polícia, obecný úrad alebo poverená služba odchyť, budete pravdepodobne musieť po jeho prevzatí uhradiť všetky náklady, ktoré vznikli výjazdom, odchytom a následnou starostlivosťou o vášho psa. Rovnako vás čaká aj vysoká pokuta za samotný útek psa.

Návrat vášho ujdeného psa naspäť domov možno urýchliť aj plnením si zákonnej povinnosti – označiť svojho psa evidenčnou známkou obce, v ktorej je pes prihlásený. Po náleze psa umožní známka poľahky identifikovať jeho majiteľa a pes môže po náleze putovať priamo domov. Za každý pohyb vášho psa na verejnom priestranstve bez evidenčnej známky vám môže mestská, obecná či štátna polícia uložiť blokovú pokutu do výšky 33 €, ak odmietnete, tak v naslednom správnom konaní obce sa môže pokuta vyšplhať až do výšky 65 €, ba v prípade, ak psa zaevidovaného nemáte vôbec a pritom ho držíte už dlhšie ako 3 mesiace, zaplatíte až 165 €.

Nebudte zhovievavý ku opakovaným útekom vášho psa. Mnohí majitelia psov, ktorým pes uteká z dvora, sa bránia argumentom, že ich psík nie je nebezpečný, že sa vráti domov sám a netreba ho teda odchyť a potom za tento úkon platiť, rovnako nechápu zmysel pokuty za útek. Ostatní občania však majú právo pohybovať sa bezpečne a bez ohrozenia na verejných priestranstvách. A nemôžu vedieť, akú povahu ma neznámy pes, idúci osamote oproti nim po chodníku. Dôležité je aj upozornenie, že v prípade opakovaných útekov psov z dvorov alebo objektov možno problém riešiť len kvalitnejšou konštrukciou plotu, opravou dier v oplotení, dôslednejšou kontrolou psa, zatváraním brán a pod. Nemožno situáciu riešiť nedovoleným definitívnym uviazaním psa na reťaz alebo ho trvalo držať v koterci. Legislatíva totiž prikazuje zabezpečiť psovi **každodenne** dostatok voľného pohybu – avšak pod dozorom chovateľa alebo ním poverenej spoľahlivej osoby. Voľný pohyb psa na verejných priestranstvách bez dozoru vodiacej osoby nie je možný.

Voľný pohyb psa bez dozoru na verejných priestranstvách – či už ho sami ľahkovážne vypustíte alebo vám ušiel, je taktiež priestupkom. Chovateľ je povinný urobiť opatrenia, aby zabránil psovi v úteku. V prípade, že tak neurobí a dlhodobo podceňuje úteky psa a jeho následný voľný nekontrolovaný pohyb, vystavuje sa riziku možných rôznych problémov. Pes môže spôsobiť kolíziu s dopravným prostriedkom, dopravnú nehodu, spojenú s poškodením cudzej veci, napr. automobilu a vy budete musieť spôsobené škody a náklady uhradiť majiteľovi alebo poisťovni, pretože k nim došlo v dôsledku vašej nedbanlivosti a priestupkov. **Za samotný útek psa môžete zaplatiť príslušnému orgánu (veterinárnej správe) pokutu v rozsahu od 400 € až do 1-tisíc €!**

Po úteku sa počas voľného nekontrolovaného pohybu vášho psa môže stať, že natrafí na sučku v ruij a spáří sa s ňou (bez ohľadu na prítomnosť či neprítomnosť jej vlastníka, čím dôjde k ďalšiemu priestupku voči legislatíve – **k neplánovanému rozmnožovaniu, ktorému máte povinnosť zabrániť – aj tu môže veterinárny orgán udeliť pokutu v rozsahu od 400 € až do 1-tisíc € – to platí aj pre vlastníka, ktorému háravá sučka ušla.**

Rozmnožovať? NIE!

Zbytočným rozmnožovaním nezmyselne prispievate do obrovského počtu nechcených narodených šteniatok. Preventívne preto zvážte možnosť kastrácie vášho psa alebo sučky – predídete ňou viacerým komplikáciám naraz: samotnému úteku, vyššie uvedeným možným problémom počas voľného pohybu, nežiadúcemu rozmnožovaniu, vysokým pokutám a aj potencionálnym zdravotným problémom, najmä u sučiek. **Chirurgický kastračný zákrok u veterinára je lacnejší, ako možná pokuta.** Netreba sa ani obávať rozličných nežiadúcich dôsledkov takéhoto zákroku, napr. že pes prestane strážiť a pod. Zvíra po zákroku stratí iba pohlavnú identitu, vo všetkých ostatných záležitostiach funguje aj naďalej bez ujmy. Neverte ani mýtu o tom, že sučka by aspoň raz mala mať mladé, alebo že psík by si mal „užiť“. Tisíciky nechcených, po narodení zakázaným spôsobom utopených psov sú dostatočným argumentom, ktorý prijme a uzná každý rozumný človek. A veľká časť nechcených alebo problémových zvierat je vyhadzovaná na okrajoch miest a obcí, v lesoch, na odpočívadlách ciest, v blízkosti útulkov. **Ide vtedy o priestupok – nedovolené opustenie zvierat'a s úmyslom zbaviť sa ho – pokuta siaha do výšky 1-tisíc €.** Opustenie zvierat'a je rozšírený jav, na jeho pozadí je necitlivý prístup a vzťah ku zvieratám. Ak zaznamenáte vo svojom okolí, napr. u suseda, náhlu utajovanú stratu jeho psa alebo celého vrhu nechcených šteniatok, neváhajte a informujte regionálnu veterinárnu správu, ktorá podnet diskrétno prešetrí. Rovnako v prípadoch zanedbávania starostlivosti o zvieratá alebo ich týrania. Kontakt na veterinárnu správu: 043 422 14 81, mail: Riaditel.MT@svps.sk

Vodenie psa

Vodiť psa mimo chovného priestoru (bytu, dvora) môže len osoba, ktorá je fyzicky a psychicky spôsobilá a schopná ho ovládať v každej situácii. Zvážte, či je takouto osobou vaše neplnoleté dieťa.

Ak počas vychádzky v intraviláne obce či mesta púšťate psa „na voľno“, teda bez vôdzky, uistite sa vopred, že sa nenachádzate v lokalite, v ktorej je voľný pohyb zakázaný. Rešpektujte aj miesta, do ktorých je vstup so psom úplne zakázaný – takéto miesta majú obce povinnosť označiť príslušnou tabuľkou. Ak tak neurobili, zákaz nemá platnosť. Pri vychádzkach za okraj mesta, na polia, lúky či do lesa dbajte na ustanovenia zákona o poľovníctve (platnosť tohto zákona začína spravidla 200 metrov za poslednou stavbou) – to znamená: nasadte svojmu psovi farebne výrazný, dobre viditeľný obojok, kontrastujúci s farbou jeho srsti a nepúšťajte ho od seba na vzdialenosť väčšiu ako 50 metrov. Podľa tohto zákona nesmiete svojou prítomnosťou plašiť a rušiť zver.

Počas vodenia psa máte zabraňovať tomu, aby pes útočil alebo iným spôsobom ohrozoval človeka alebo zvieratá. Ak sa vám však stane, že váš pes pohrýzol človeka, vznikne tým celý rad vážnych povinností. V prvom rade musíte pohryznutej osobe oznámiť základné údaje: meno, priezvisko a adresu držiteľa psa. Ak tak neurobíte, pokuta môže dosiahnuť až výšku 165 €. Vzápätí musíte bezodkladne vyšetriť psa vo veterinárnej ambulancii a potvrdenie o jeho zdravotnom stave poskytnúť pohryznutej osobe – POZOR! Pokuta za nevyšetrenie psa je až 1-tisíc €! A nakoniec ešte musíte skutočnosť, že pes pohrýzol osobu, zahlásiť do 30 dní úradu, na ktorom je pes zaevidovaný, a podriadiť sa osobitnému prísnejšiemu režimu vodenia psa výhradne s nasadeným náhubkom.

Kde a ako možno psa držať?

Psa možno držať iba v prostredí, v ktorom je mu umožnená komunikácia s prostredím, teda nie v pivnici a v uzavretých priestoroch bez prístupu svetla. Ak držíte psa v neobývaných častiach, napríklad v záhradkárskej osade, ste povinný **denne** vykonať kontrolu psa a zabezpečiť mu všetko čo potrebuje – vodu, výživu, pohyb, vychádzky, hry, veterinárnu starostlivosť v prípade choroby.

Vyhláška 283/2020 presne stanovuje aj prísne podmienky držania psa na reťazi. Takýmto spôsobom možno držať psa iba ak je to nevyhnutné, pričom mu musíte **denne** zabezpečiť dostatok pohybu bez uviazania a to v závislosti od jeho veľkosti a temperamentu. To rovnako platí aj pre prípady, ak držíte psa v koterci.

Zakázané a postihnuteľné je týranie zvierat, obmedzovanie jeho pohybu, výživy, prístupu k vode, držanie v nevhodných podmienkach a pod. Netolerujte zanedbávanie starostlivosti či dokonca bitie psa v svojom okolí jeho majiteľom, informujte o tom najbližšiu veterinárnu správu.

Utratiť chorých alebo nechcených psov smie len veterinárny lekár. Strieľanie, utopenie, zabíjanie lopatami, sekerami, otrávenie, vyhodenie psa – toho sa vyvarujte, ide o skutky s vážnymi následkami až na úrovni trestného stíhania!

Ako to je s výkalmi vášho psíka?

Zodpovední ste aj za to, čo zostáva po vašom psovi na verejných priestranstvách. Isto nie je nikomu z vás príjemný pohľad na voľne ležiaci zvierací trus, ešte horšie pôsobí priamy kontakt s ním. Tým, že výkaly vášho psa ponechávate na verejných priestranstvách, zvyšujete averziu nechovateľskej verejnosti voči psíčkarskej komunite, čo neraz končí podkladaním otrávených alebo ostrých nebezpečných návnad či strelbou zo vzduchovky. Obce by v konečnom dôsledku potom museli riešiť situácia nadštandardnými obmedzeniami pohybu psov v areáli obce a vyčlenili by pre psov iba malé vyhradené a nepostačujúce lokality. Platí aj opak: tým, že exkrementy vášho psa poctivo odstraňujete, zvyšujete hladinu tolerancie nechovateľskej verejnosti. Ved' prežívať dlhodobo v nevráživej atmosfére nie je príjemné ani pre vás, ani pre vášho psíka. O pokojné spolunažívanie sa teda musíte zaslúžiť vy tým, že výkaly odstraňujete a k tejto činnosti nabádate aj chovateľov psov vo vašom okolí. Podľa platnej legislatívy nie je potrebné inštalovať špeciálne koše, určené na exkrementy, ale ich možno odhadzovať do ktoréhokoľvek smetného koša, určeného na bežný komunálny odpad. Argumenty, že obce neposkytujú chovateľom vrecká na zber exkrementov sú v skutočnosti najčastejšie výhovorkami – v každej domácnosti sa dnes nachádzajú desiatky či stovky odkladaných a nevyužitých igelitových vreciek, ktoré sme si priniesli z nákupov potravín. Pravidelne 2x do roka zbavte svojho psa aj mačku vonkajších i vnútorných parazitov (bích resp. červov). Predídete tak možným zdravotným komplikáciám ľudí – vrátane vás samých – vyplývajúcich z infekčného charakteru trusu vášho neodčerveneho psa. **Jedenkrát do roka ste povinný vakcinovať svojho psa proti besnote (okrem samostatných vakcín s trojročným účinkom).**

Výživa psa

V strave psa platia zásady: žiadna čokoláda (je pre psa otravou!), žiadne korenie, minimum soli, kosti radšej nie (spôsobujú poranenie, zápchy, smrť), ak, tak tepelne neopracované surové väčšie kĺby na obhrýzanie. Mlieko podávajte iba ak je psík naň zvyknutý od malička, inak mu spôsobíte hnačky. Granule kupujte radšej drahšie – viac na nich ušetríte! Keďže tie drahšie (cca nad 3 € za 1 kg) sú stráviteľnejšie, využiteľnejšie, postačí psovi ich menšie množstvo a denná dávka vás tak vyjde lacnejšie než u granúl, ktorých kúpna cena je síce nižšia, avšak väčšina zo skrmenej dennej dávky vyjde zo psíka von v podobe veľkého exkrementu. Uprednostnite surové, alebo len krátko tepelne spracované mäso – ide o najprirodzenejší zdroj živín pre psa. Neprekrmujte svojho psa – obezitou mu spôsobíte rôzne ochorenia, najmä srdca, pohybového aparátu, metabolizmu a skráťte mu tým život.

Čo hovorí legislatíva?

Podľa zistení sa až 80 % chovateľov v chove psov neriadi legislatívou a rovnaké percento psov nežije v súlade so svojimi prirodzenými potrebami. Spoločnosť si stanovila cieľ vykonať postupnú nápravu a odstrániť nedostatky v chove psov. Kto sa tomuto civilizačnému trendu odmieta prispôbiť a podriať, dostáva sa do konfliktu s legislatívou. Zopakujeme: za úteky psov, týranie, nedovolené rozmnožovanie a iné vyššie uvedené nedostatky v chove psa môže byť kompetentným orgánom udelená pokuta až do výšky 1-tisíc €, podnikateľom až do 40-tisíc €.

Nezabúdajte ani na to, že pes nesmie v neprimeranej miere rušiť iných brechaním a zavýjaním. Ak si neviete v tomto smere so psíkom poradiť, požiadajte pomoc a radu v profesionálnych pracoviskách, poskytujúcich odborné poradenstvo v otázkach výchovy psa.

V prípade, že nemáte možnosť zabezpečiť svojmu psovi všetky zákonom dané uvedené podmienky, jednoducho sa chovu psa radšej vzdajte. V rodinných domoch či areáloch, strážených doposiaľ psami (čo spravidla predznamenáva nedostatočnú starostlivosť o nich) je dokonca lacnejšie a aj spoľahlivejšie zabezpečiť ich ochranu nie psami, ale dômyselným a dnes už nie drahým elektronickým bezpečnostným zariadením. Ak však chovateľské podmienky psovi nezabezpečíte a nezlepšíte, riskujete po odhalení vašich priestupkov komplikácie a teraz vám už známu vysokú pokutu. Kompetentné veterinárne orgány majú vtedy možnosť psa aj úradne zabaviť, odobrať vám ho a ďalší chov zakázať. Jednoduchšie bude pokúsiť sa – najmä mladému psíkovi – čo najskôr nájsť vhodnejšiu rodinu alebo kontaktovať útulok pre zvieratá a získať tam kontakty na záujemcov o psov – s narastajúcim vekom je zmena prostredia nie vždy vhodná. Ak sa teda rozhodnete z rôznych dôvodov náhle prestať psa chovať, zohľadnite viacero okolností a nepodľahnite vždy falošnej ilúzii o tom, že lepšie ako ho utradiť, je niekomu ho dať – to záleží od povahy a individuálneho usposobenia psa. Isto, existujú psi, ktorí si aj v novom prostredí rýchlo zvyknú a prispôbia sa, ale pre ostatnú väčšinu psov, najmä psov starších alebo psov úzko naviazaných na majiteľa, rodinu a prostredie, prináša takáto zmena dlhodobé utrpenie – psík v novom prostredí úpenlivo čaká na váš návrat, pokúša sa o úteky a pod. Zvážte schopnosť vášho psa prispôbiť sa zmeneným životným podmienkam. Bezbolestná eutanázia u veterinárneho lekára v prípadoch nevyhnutného odlúčenia sa od problémového či úzkostlivého psíka nie je žiadnym morálnym pokleskom, ako to – bez ohľadu na samotné zvieratá – hlásajú súčasní pomýlení a nezodpovední apologéti zvierat, ale ide o zrele rozhodnutie súdneho človeka, ktorý tento akt chápe a vníma ako prejav milosrdenstva voči strádajúcemu zvieratú.

Čo je potrebné zvážiť pred zaobstaraním psíka?

Pred rozhodnutím zaobstarat' si psa premyslite všetky súvisiace okolnosti, vrátane motívu chovu. Zvážte úroveň oplatenia okolo domu, dobu, počas ktorej bude pes osamote, vhodnosť plemena na celoročné držanie vonku (každému psíkovi však oveľa viac vyhovuje byť vnútri, v byte, s rodinou – svojou náhradnou svorkou). Nezabúdajte na denné vychádzky aj v prípade, že držíte psa vo veľkom dvore – jeho vrodenný program obsahuje požiadavky na náročnejší a aktívnejší pohyb a vo väčšom teréne, než je dvor – ak vychádzky odmietate, je možné, že psík sa začne o ne pokúšať aj sám, čo môže spustiť sériu útekov cez dovedy zdanlivo dostatočné oplatenie. Ktorý chovateľ vtedy zainvestuje kvôli psovi do kvalitnejšieho oplatenia? Väčšina mu namiesto toho postaví koterec alebo ho uviaže na reťaz, čím sa problém psa ešte viacej prehĺbi a začne sa tak váš konflikt s vyhláškami, zákonmi a asi aj susedmi, sťažujúcimi sa na naliehavé zavýjanie, kňučanie a poštekávanie zavretého, obmedzeného psíka.

Reálne teda zvážte vaše možnosti poskytnúť psovi plnohodnotnú starostlivosť tak, ako ju určujú zákony a vyhlášky. Nepodľahnite nátlaku dietäťa, pretože ono samo sa o psa starať nedokáže a ani nesmie. Nie každý pes darovaný deťom dožije celý svoj život v tejto rodine, väčšinou sa záujem detí o psíka príliš rýchlo vytratí.

Rovnako nevhodným motívom na chov psa je určenie mu úlohy strážcu. Vo všeobecnosti je zistené, že o psa, ktorý bol zaobstaraný na strážne účely, je postarané len veľmi málo, je slabo kŕmený, bez vychádzok a pohybových aktivít, bez sociálnych kontaktov a potrebnej veterinárnej starostlivosti. Neočakávajte, že pes vám bude strážiť opustený dom, dvor, záhradku – teda objekty, v ktorých nebývate alebo sú bez trvalej prítomnosti chovateľa. Opustenosť a nedostatok sociálnych kontaktov spôsobia, že osamotený pes sa poteší aj prítomnosti zlodeja a zároveň bude neustále skúšať a objavovať možnosti úniku z objektu za účelom vyhľadania jemu potrebnej spoločnosti.

Pri výbere psa je potrebné vopred zvážiť nielen jeho veľkosť, váhu, temperament, povahové vlastnosti, ale aj dĺžku srsti. Krátkosrsté typy psov na dvor a do koterca nepatria! – nedokážu znášať poveternostnú nepriazeň a privodili by ste im nechtiac rôzne onemocnenia, ba až smrť podchladením (ide vtedy o trestný čin!).

Seriózný chovateľ sa ešte pred zaobstaraním psa oboznámi so súvisiacou legislatívou, teoretickými poznatkami o starostlivosti, výchove a výcviku psa, vezme do úvahy svoje časové, ekonomické, priestorové a fyzické predpoklady. Optimálne je zabezpečiť si psa do štandardných rodinných podmienok, teda nie počas bývania v podnájme, ani v čase nezamestnanosti, rozvodu, vážnejších chorôb člena rodiny. Pes potrebuje pociťovať pokoj, priazeň, starostlivosť, pravidelný režim, dôslednosť a prísnu, ale spravodlivú vodiacu ruku. Moderné reči o „láske“ psa sú len mediálnymi výplodmi – pes je celým svojím vývojom predurčený na vysokú, avšak jeho danosťami len limitovanú komunikatívnosť, sociabilitu, ktorú mu po odlúčení od vlčích prapredkov nahrádza človek. **Nie je ani správne psa poludšťovať.** Má iba obmedzené možnosti chápať človeka a spĺňať jeho požiadavky. Vykoná len to, čo mu je príjemné – prípadne to, za čo dostane odmenu, pochvalu. Všetko, čo od psa chceme, musí byť preto spojené s jeho príjemným pocitom. V tom čo pes nesmie, teda v zákazoch, buďte nekompromisný a dôsledný – jednak dosiahnete cieľ (samotný zákaz), zlepšené ovládanie a zároveň si upevníte nadradenú pozíciu nad psom, ktorého musíte za každých okolností ovládať (zákon 282/2002). Pes sa rád podriadi vami nastolenému režimu a poriadku, nakoľko mu to prináša výhody.

Ešte raz o rozmnožovaní

Majitelia sučiek! Neplánujte s nimi rozmnožovanie za účelom zisku alebo na základe nezmyselného mýtu o tom, že každá sučka má mať aspoň raz mláďatá! Nerátajte s výnosom. Trh je absolútne presýtený, ponuka vysoko prevyšuje dopyt. Ročne sa na Slovensku narodí okolo 200-tisíc nových psíkov, pričom spoločenská požiadavka je iba na 50-tisíc mláďat. Pravdepodobne budete nakoniec radi, ak sa šteniatok zbavíte hoci aj zadarmo, čo sa však vôbec nemusí podariť. Ak sa vám aj podarí umiestniť niektoré vaše šteniatka, uvedomte si, že inde zostali ešte ďalšie tisíce šteniatok voľných, ktorým sa v konkurencii presadiť nepodarilo a definitívne stratili šancu. Ak je majiteľ sučky rozhladený človek, jednoducho neprispeje do tejto obrovskej masy novonarodených šteniatok, z ktorých desiatky tisícok sú topené, alebo inak drasticky zabíjané, v serióznejšom prípade utrácané u veterinárneho lekára. Ak sa vám stane, že cudzí pes proti vašej vôli nakryje vašu hárajúcu sučku, navštívte veterinárnu ambulanciu, v ktorej sučke aplikujú prípravok na zabránenie gravidity. Ak je majiteľ krycieho psa osoba vám známa, požadujte od neho úhradu týchto finančných nákladov, ak sa bráni, podajte o tom oznámenie regionálnej veterinárnej správe – majiteľ psa sa dopustil priestupku, keďže nezabránil nežiadúcemu rozmnožovaniu. Po nechcenom nakrytí vždy zvážte však tú najlepšiu možnosť: sučku vykastrovať. Psa taktiež.

Ak ste vlastníkom psa: čo môžete urobiť v najbližšej dobe? Zaevidovať psa na mestskom či obecnom úrade a vyzdvihnúť si evidenčnú známku – známku umiestniť natrvalo na obojok psa (nie známku očkovaciu) – požiadať veterinárneho lekára o zavedenie mikročipu – prípadný útek alebo stratu psa okamžite nahlásiť na príslušné miesta – uložiť si natrvalo do telefónneho zoznamu mobilného aparátu čísla obcej polície, obecného úradu, veterinárnej ambulancie – kontrolou objektu alebo dvora predpokladať miesta možného úniku psa a tie zaistiť – v prípade, ak už pes zvykne utekať, odstrániť diery v plote a zaistiť vhodným spôsobom zistené miesta úniku – preštudovať si chovateľskú legislatívu – kastrovať svojho „bezpapierového“ psa, sučku – dohodnúť si pravidelné spoločné vychádzky so spriatelými psami a ich rodinami. V areáloch firiem aspoň 1 x denne skontrolovať psov (aj v dňoch pracovného voľna) a poskytnúť im všetko, čo potrebujú: vodu, krmivo, voľný pohyb, sociálne kontakty, prípadne zabezpečiť veterinárne ošetrenie pri zistení choroby. Neodsúvajte psov do úlohy štekajúceho sluhu - strážcu, ktorému poskytujete iba záchovné minimum vo forme žrádla. Pes je svorkové zviera, potrebuje preto spoločnosť, aj hry. Spôsob držania psa, podľa ktorého kto prvý príde ráno do objektu firmy, ten psa zavrie na celý deň do koterca a ten, kto posledný z práce odchádza ho vypustí do areálu je nepríjemná forma sociálnej deprivácie psa.

Aplikovať svojmu psovi mikročip pri najbližšej návšteve veterinárnej ambulancie by malo byť už dnes samozrejmosťou zo strany každého serióznejšieho chovateľa. Navyše ide o zákonom danú povinnosť. Aplikácia mikročipu umožní okamžitý návrat nájdeného psa po jeho strate, úteku či krádeži.

Veríme, že po prečítaní týchto riadkov ste rozhladeným chovateľom už aj Vy.